

Rezumat

Teză de abilitare

Performanță și sustenabilitate în cadrul afacerilor internaționale și lanțurilor logistice globale

Candidat:

Conf. univ. dr. Ramona-Iulia DIEACONESCU

Într-un cadru global în care succesul afacerilor internaționale vizează atât performanța economică, dar și dezvoltarea sustenabilă, guvernanta corporativă a companiilor ridică provocări substanțiale. Teza de abilitare "*Performanță și sustenabilitate în cadrul afacerilor internaționale și lanțurilor logistice globale*" reprezintă o sinteză a principalelor contribuții personale și rezultate obținute în cercetarea științifică din domeniul *economiei și afacerilor internaționale*, în perioada 2012-2024, respectiv după obținerea titlului de doctor. De asemenea, este prezentat planul personal de dezvoltare viitoare a carierei academice, pe plan științific, didactic și de dezvoltare organizațională.

Sintetizând principalele direcții de cercetare abordate în perioada menționată, cele mai importante rezultate științifice au fost obținute în domeniul „Economie și afaceri internaționale”, pe următoarele arii de interes științific:

- *Logistică internațională*
- *Performanță în afacerile internaționale prin utilizarea noilor tehnologii digitale*
- *Sustenabilitatea afacerilor, antreprenariat și dezvoltare durabilă*
- *Teme complementare de cercetare interdisciplinară*

Din ultima categorie, o direcție de cercetare interdisciplinară este: *Performanță în educația din domeniul economie și administrarea afacerilor*, reprezentând o îmbinare armonioasă a componentei științifice cu cea didactică, fiind focusată pe analiza și dezvoltarea de metode moderne pentru educația în domeniul științelor economice, vizând creșterea performanței și adaptarea procesului de predare la cerințele și evoluțiile curente din mediul economico-social.

Direcțiile de cercetare abordate după susținerea tezei de doctorat au fost în strânsă legătură cu componenta didactică, prin dezvoltarea materialelor de studiu pentru disciplinele predate în

cadrul mai multor facultăți din cadrul Academiei de Studii Economice din București (Facultatea de Relații Economice Internaționale, Facultatea de Marketing, Facultatea de Management, Facultatea de Finanțe, Asigurări și Burse de Valori, Facultatea de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică). Disciplinele pe care le-am avut în **portofoliul de predare** fac parte din sfera afacerilor internaționale, cu tematici privind **derularea afacerilor internaționale, negocierea internațională, operațiunile de comerț exterior, logistica internațională, mediul internațional de afaceri**, fiind predate la ciclul licență și/sau masterat, la **programe de studiu cu predare în limbile română, engleză sau franceză**. Una dintre temele de cercetare abordate, legată de eficiența procesului educațional, este în mod deosebit relevantă pentru procesul de predare. *Consider că îmbinarea preocupărilor de cercetare, atât pe teme care se regăsesc în conținutul disciplinelor predate, cât și pe teme care țin de modalitatea de predare și interacțiune cu studenții și masteranzii este benefică, deoarece ambele direcții duc la o îmbunătățire sinergică a procesului didactic în ansamblul său.*

Structura acestei teze reflectă activitatea mea în domeniul academic și științific din ultimii 12 ani și se referă atât la principalele direcții de cercetare abordate și rezultatele obținute, cât și la activitățile administrative și de dezvoltare instituțională derulate în cadrul Facultății de Relații Economice Internaționale. Încă de când m-am angajat în cadrul Academiei de Studii Economice, activitatea mea s-a desfășurat pe **3 direcții principale**:

- **Procesul de predare** - dezvoltarea și adaptarea metodelor de predare pentru a fi corelate cu modul de învățare și de relaționare al noilor generații de studenți, dar și cu cerințele și așteptările angajatorilor din mediul de afaceri și/sau instituții publice.
- Dezvoltarea domeniului de studiu prin **activitatea de cercetare** – contribuții originale care îmbogățesc aria de cunoaștere și/sau propuneri de metode/tehnici/modele/indici cu aplicabilitate practică în sfera afacerilor
- Activități de natură administrativă și organizatorică, care susțin **dezvoltarea instituției de învățământ**, prin creșterea vizibilității și atractivității programelor de studiu la nivel național și internațional, precum și prezența universității în top-uri academice de prestigiu (implicare activă în elaborarea dosarelor de acreditare, organizarea conferinței facultății și altor conferințe la nivelul ASE, implicare în coordonarea activităților la Centrul de Cercetări în Relații Economice Internaționale CCREI, dezvoltarea relațiilor cu comunitatea de absolvenți, responsabil SSM, promovarea colaborărilor internaționale etc.).

Structura tezei cuprinde două componente: **I. Principalele direcții de cercetare și rezultate obținute în activitatea științifică, profesională și academică și II. Dezvoltarea carierei academice, a activității de cercetare și de coordonare a echipelor multidisciplinare.**

În prima parte a tezei de abilitare am prezentat cele mai importante rezultate obținute prin cercetările derulate după susținerea tezei de doctorat, respectiv în perioada 2012-2024. Conținutul tezei se bazează în principal pe cele 10 lucrări selectate ca fiind cele mai reprezentative pentru activitatea mea de cercetare, 7 dintre acestea fiind luate în calcul pentru calculul punctajului necesar susținerii tezei de abilitare, respectiv 2 cărți de specialitate (publicate ca unic autor), 1 capitol într-o carte de specialitate (în calitate de co-autor) și 4 articole publicate în reviste ISI). Pe parcursul tezei am menționat și alte lucrări proprii (articole publicate în volume indexate ISI Proceedings, articole indexate în baze de date internaționale recunoscute, lucrări prezentate și/sau publicate la conferințe internaționale și capitole din volume colective), în care au fost abordate temele principale de interes științific sau teme complementare de cercetare interdisciplinară, aceste contribuții fiind utile pentru crearea unui tablou cât mai cuprinzător al rezultatelor obținute în urma procesului de cercetare derulat pe o perioadă de peste 12 ani.

Am sintetizat cercetările realizate în trei capitole principale: *I.1 Performanță în afacerile internaționale prin managementul eficient al lanțului logistic, I.2 Sustenabilitate și reziliență în afacerile internaționale. Principii ale guvernantei corporative și dezvoltării durabile și I.3 Performanță în educație din domeniul economie și administrarea afacerilor: utilizarea metodelor de predare moderne prin încorporarea noilor tehnologii digitale cu scopul creșterii eficienței procesului educațional.*

În primul capitol **“Performanță în afacerile internaționale prin managementul eficient al lanțului logistic”**, am prezentat o serie de aspecte privind modalitățile de creștere a performanței afacerilor internaționale. În primul rând este necesară implementarea unui management performant la nivelul lanțului logistic, prin adaptarea strategiilor specifice la schimbările din mediul de afaceri și prin definirea unor strategii de distribuție care să răspundă în mod eficient cerințelor clienților, care se află într-o dinamică continuă. Pentru valorificarea oportunităților din mediul global, este necesară dezvoltarea unor metode noi pentru proiectarea și optimizarea rețelelor logistice, iar propunerile prezentate în lucrările de cercetare elaborate reprezintă contribuții personale originale. O tendință importantă care răspunde într-un mod inovativ provocărilor din mediul de afaceri este

cea de utilizare a noilor tehnologii (Blockchain, Big Data, Internet of Things, Inteligența Artificială, Cloud Computing) pentru digitalizarea activității companiilor în general și în particular a lanțului logistic, creând astfel premisele pentru o creștere semnificativă a performanței în afacerile internaționale. Toate aceste tehnologii au fost prezentate, realizându-se o analiză critică a modului în care acestea pot fi implementate în activitățile de management al lanțului logistic. O parte importantă a cercetărilor a vizat realizarea de studii bazate pe aplicarea unor chestionare pentru a determina stadiul de dezvoltare al sectorului logistic din România, prin prisma serviciilor oferite și a gradului în care noile tehnologii sunt deja implementate în companiile din țara noastră. Pe baza analizei rezultatelor obținute, am formulat mai multe recomandări practice, care pot fi luate în considerare de manageri, pentru a selecta și a implementa cele mai potrivite tehnologii care să contribuie la creșterea performanței afacerilor la nivelul pieței din România, dar și la nivel global.

Principalele contribuții personale la dezvoltarea cunoașterii în domeniu, rezultate în urma cercetărilor desfășurate în domeniul creșterii performanței afacerilor și logisticii internaționale, sintetizate în acest capitol, sunt: identificarea factorilor care determină necesitatea adaptării strategiilor de management al lanțului logistic, prezentarea provocărilor și oportunităților din mediul global și a strategiilor de distribuție care vizează utilizarea tuturor canalelor fizice și virtuale pentru crearea unei experiențe sinergice pentru clienți, dezvoltarea unor noi metode de proiectare și optimizare a rețelelor logistice. O parte din cercetările empirice derulate au vizat analiza sectorului logistic din România și a stadiului de implementare a noilor tehnologii pentru digitalizarea afacerilor și a lanțurilor logistice, acestea reprezentând contribuții cu aplicabilitate practică.

Cel de-al doilea capitol al tezei “***Sustenabilitate și reziliență în afacerile internaționale. Principii ale guvernantei corporative și dezvoltării durabile***” este focusat pe sinteza celor mai importante cercetări derulate pe tematica sustenabilității afacerilor internaționale, cu prezentarea principiilor de bună guvernare corporativă, care vizează o dezvoltare durabilă a afacerilor luând în considerare atât creșterea performanței cât și necesitatea protejării mediului înconjurător și a societății. În primă fază, cercetările derulate au fost împărțite pe două zone principale de interes: dezvoltarea durabilă în zonele rurale și dezvoltarea durabilă în zonele urbane.

Zonele rurale sunt în general cele mai slab dezvoltate din punct de vedere economic, conform statisticilor realizate la nivelul Uniunii Europene și în particular la nivelul țării noastre și de aceea este necesară promovarea unor modele de afaceri care susțin dezvoltarea durabilă a acestor

comunități, printr-o asigurare a mijloacelor de trai dar și prin prezervarea naturii și a tradițiilor locale. Agroturismul este un tip de afacere care susține atât dezvoltarea agriculturii cât și a turismului în zonele rurale, promovând astfel păstrarea identității tradiționale locale și a sănătății umane, prin producția și consumul de alimente naturale. După o recenzie a literaturii de specialitate și prezentarea unor studii de caz din diferite țări, am realizat o analiză econometrică pentru identificarea factorilor care favorizează dezvoltarea agroturismului în România. Cercetările realizate aduc o serie de contribuții originale la dezvoltarea domeniului de studiu referitor la dezvoltarea sustenabilă a afacerilor și promovarea antreprenoriatului prin propunerea unui model econometric de testare a impactului unor factori relevanți asupra antreprenoriatului agroturistic și analiza impactului cumulativ al acestor factori asupra dezvoltării afacerilor din sfera agroturismului în România. Concluziile arată că dezvoltarea economică și socială, precum și din punct de vedere turistic a unei regiuni influențează pozitiv evoluția antreprenoriatului agroturistic din zonă, iar antreprenorii sunt dispuși să investească în special în zonele turistice consacrate, care deja atrag un număr mare de turiști și unde există o rată de succes potențial semnificativă. Dezvoltarea de afaceri sustenabile în agroturism reprezintă o variantă viabilă pentru susținerea dezvoltării durabile a regiunilor rurale.

Relevanța practică a studiului constă în formularea unei serii de recomandări care pot fi luate în considerare de autoritățile locale pentru sprijinirea dezvoltării durabile a unei regiuni. De asemenea, cercetarea este relevantă pentru investitorii care doresc să identifice zone propice pentru dezvoltarea unei noi afaceri în domeniul agroturismului, iar modelul dezvoltat poate fi un instrument util în procesul decizional.

În ceea ce privește dezvoltarea durabilă în zonele urbane, un sector important este reprezentat de construcțiile verzi. O direcție de dezvoltare sustenabilă a orașelor este reprezentată de inițiativele de construcție sau renovare a imobilelor, în conformitate cu principiile de minimizare a consumului de resurse, utilizare a resurselor regenerabile și reciclabile, protecție a mediului, maximizare a reutilizării resurselor, creare a unui mediu sănătos și non-toxic și asigurare a calității în zona construcțiilor. Cercetarea realizată a fost bazată pe aplicarea unui chestionar la nivel național și rezultatele arată că piața imobiliară verde din România este încă la început și există diferențe majore între cele șapte regiuni de dezvoltare ale țării. Stimulentele fiscale, reducerile de taxe pot explica, într-o oarecare măsură, concentrarea clădirilor verzi în zonele de dezvoltare centru și vest. Dezvoltarea de clădiri cu impact redus asupra mediului nu este doar o

necesitate în contextul preocupărilor privind îmbunătățirea calității vieții, ci și un impuls pentru investiții în climatul economic actual. Din ce în ce mai mulți dezvoltatori înțeleg și implementează conceptul de clădire verde, iar tot mai multe clădiri verzi din țară îndeplinesc mai mult decât cotele minime de certificare. Dezvoltarea durabilă este un concept care nu numai că captează tot mai mult interes din partea dezvoltatorilor și constructorilor, dar devine și o necesitate reală pentru România.

Un alt palier al cercetărilor din sfera sustenabilității în afaceri se referă la conceptul de guvernanză corporativă. Scopul introducerii acestui concept este asigurarea faptului că o companie operează într-un mod sustenabil, etic, transparent și responsabil, concomitent cu respectarea obiectivului de creșterea a performanței afacerilor și maximizare a valorii pentru acționari. Bunele practicile în domeniul guvernanzei corporative joacă un rol crucial în promovarea și atingerea obiectivelor de sustenabilitate în cadrul organizațiilor.

O contribuție originală personală importantă în acest domeniu a fost propunerea unui cadru conceptual pentru evaluarea gradului de implementare a principiilor de guvernanză corporativă prin utilizarea unui nou indice, numit indice de guvenanză corporativă și realizarea unei cercetări empirice pentru a analiza modul în care regulile de guvernanză corporativă sunt aplicate în sectorul public și privat din România. Alte contribuții la dezvoltarea domeniului de studiu în sfera implementării principiilor de bună guvernanză corporativă pentru promovarea sustenabilității afacerilor sunt: identificarea și prezentarea celor mai importante prevederi legislative europene, analiza cadrelor legislative din diferite țări (inclusiv România), analiza comparativă a cadrelor legislative din România și Grecia, propunerea unei metode noi de calcul pentru un indice de guvernanză corporativă (primul indice de acest gen la momentul publicării, conform recenziei literaturii de specialitate, analize empirice realizate pe companii din România și Grecia pentru evaluarea gradului de conformitate cu principiile de guvernanză corporativă durabilă a firmelor.

Cel de-al treilea capitol ***“Performanță în educația din domeniul economie și administrarea afacerilor: utilizarea metodelor de predare moderne prin încorporarea noilor tehnologii digitale cu scopul creșterii eficienței procesului educațional”*** este focusat pe sinteza cercetărilor din domeniul implementării metodelor moderne în educație și a noilor tehnologii digitale cu scopul creșterii performanței și adaptării procesului de predare la cerințele și evoluțiile curente din mediul economico-social.

Datorită conștientizării faptului că este necesar să adaptăm atât conținutul disciplinelor cât și modul de predare la noile dezvoltări ale mediului economico-social, în special pe componenta

tehnologică, care implică noi modalități de comunicare și de derulare a tranzacțiilor comerciale, am realizat o serie de cercetări, pentru a identifica principalele metode și tehnici moderne de predare și pentru a analiza impactul acestora asupra procesului educațional. Pandemia COVID-19 a forțat o trecere bruscă la predarea online în universitățile din întreaga lume și în acest context, am considerat oportună investigarea percepției profesorilor și studenților din mai multe țări europene asupra tehnologiilor online de predare/învățare și eficacității procesului. Această cercetare explorează noi metode de predare cu accent pe aplicarea noilor tehnologii și utilizarea mediului online pentru dezvoltarea procesului educațional, în special în perioada crizei pandemice, dar și cu posibilă aplicabilitate în viitor. Principalele contribuții personale se referă la identificarea provocărilor și oportunităților privind utilizarea metodelor de predare online, investigarea eficacității educației online, analiza critică a metodelor de evaluare online și cercetarea empirică referitoare la percepția profesorilor și studenților din mai multe țări europene asupra tehnologiilor online de predare/învățare.

O altă direcție de cercetare a fost referitoare la dezvoltarea competențelor practice și a capacității decizionale a studenților prin utilizarea instrumentelor digitale pentru derularea exercițiilor de simulare a afacerilor. Absolvenții trebuie să fie pregătiți să facă față provocărilor din mediul de afaceri, iar sistemul educațional trebuie reconfigurat corect, astfel încât să răspundă eficient nevoilor de formare ale pieței muncii. Primele cercetări în această arie de interes au vizat identificarea metodelor de predare și interacțiune cu studenții, menite să îi ajute să deprindă competențe necesare în mediul de afaceri și să își dezvolte capacitatea de a lua decizii într-un mediu economic dinamic. Concret, am realizat o cercetare privind aplicațiile informatice interactive, care cuprind exerciții de simulare folosite pentru a completa pregătirea tradițională bazată pe analiza studiilor de caz. Am analizat fiecare soluție, prezentând funcționalitățile și beneficiile utilizării în procesul educațional, precum și eventuale provocări în implementarea lor.

Pentru aprofundarea cunoașterii în domeniu, am derulat și o cercetare bazată pe aplicarea unui chestionar, la nivelul unui eșantion de studenți și masteranzi din România, cu scopul măsurării gradului de satisfacție al studenților cu privire la rezultatele participării la exerciții de simulare a afacerilor prin crearea unor întreprinderi simulate cu ajutorul soluției informatice Topsim, ca metodă alternativă de învățare. Compania simulată permite testarea deciziilor de afaceri, aplicarea acestora și învățarea prin interpretarea rezultatelor.

În urma cercetărilor realizate, am concluzionat că tehnologiile digitale de simulare a afacerilor au un impact important asupra noilor modele de educație în domeniul economic, cu efecte pozitive asupra pregătirii studenților pentru integrarea pe piața muncii sau pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale. Interpretarea rezultatelor a indicat că respondenții consideră că exercițiile de simulare a afacerilor îi ajută să aplice cunoștințele teoretice pentru a lua decizii de afaceri și a vedea potențialele implicații, simulate conform scenariilor predefinite de specialiști din fiecare domeniu. În concluzie, compania simulată este un mediu sigur în care studenții își pot testa deciziile de afaceri și pot înțelege efectele în ceea ce privește profitabilitatea, cota de piață sau satisfacția clienților.

Principalele contribuții personale aduse prin aceste cercetări au fost: analiza tendințelor curente și a oportunităților privind utilizarea instrumentelor digitale în activitățile educaționale, identificarea programelor informatice care pot fi utilizate pentru dezvoltarea competențelor practice și evaluarea măsurării în care procesul de decizie într-un joc de simulare este capabil să dezvolte abilități manageriale reale pentru studenți.

În cea de-a doua parte a tezei, am sintetizat principalele coordonate ale pregătirii mele profesionale și am prezentat perspectiva proprie asupra dezvoltării viitoare a carierei academice, în cele trei direcții principale - activitate didactică, cercetare științifică și coordonare a echipelor de cercetare, dezvoltare instituțională.

Rezultatele profesionale obținute până în prezent în domeniul academic și științific mă încurajează să continui demersurile de cercetare prin aprofundarea tematicilor abordate, dar și prin afirmarea unor noi direcții atât pentru cercetarea individuală cât și pentru coordonarea unor echipe de cercetare multidisciplinară, având ca obiectiv creșterea vizibilității și relevanței rezultatelor la nivel național și internațional. De asemenea, îmi doresc să extind colaborările cu profesori din străinătate, pentru schimburi de bune practici și dezvoltarea în comun a unor proiecte și lucrări de cercetare, dar și cu specialiști din mediul de afaceri, pentru a crește relevanța temelor de cercetare și pentru a aduce studenților, masteranzilor și doctoranzilor o perspectivă aplicată asupra conceptelor discutate în cadrul cursurilor și consultațiilor pentru elaborarea tezelor de licență, disertație și doctorat.